

Ljubi svoje sovražnike.

Tam gori pod Stolom
Vsak z enim kolom
So stražo držali,
Medveda čakali.

Nar. pes.

Moj dedek je imel dveindevetdeset let ko je legel v grob. Dolgo je živel, jeli; ali povem vam, da ga je bilo škoda. Mnogokrat se mi še toži po njem in drage volje bi šel daleč, daleč, ko bi mogel biti zopet pri njem ter poslušati njegove modre besede. Žal mi je, da sem bil takrat tako nepazljiv ter sem pozabil toliko lepega in dobrega, o čemur mi je pripovedoval pokojni dedek. Toda po toči ne pomaga zvoniti. On je mrtev, ni ga več; dobiva se še-le v nebesih in tam se pri ljubem Bogu zopet kaj pomeniva.

Ali pray vsega tudi nisem pozabil, kar sem zvedel od starega očeta. Te-le poučne prigodbe se še dobro spominjam.

Po leti je ded zvečer rad polegal pred hišo na hribci. Vnuka, Janko in jaz, sva se pa podila po vrtu. Dostikrat naju je posvaril, kedar sva celó preveč skakala. In kako je znal svariti naš ded! Moral si ga slušati. Zato sva ga ubogala kakor ura. Hitro sva pritekla k njemu ter legla vsak na drugo stran v travo. Vedela sva dobro, da zveva kaj novega.

Bilo je prav tistega dne, ko je volk raztrgal Novinove ovce. Po noči so sirote ostale pod milim nebom, pa se je pritepel ta krvolok grdi in jih zadavil petnajst. O tej nesreči smo govorili nekoliko in ded je pravil o volčji krvoločnosti, kateri ne zadošča, da bi ukradel eno ovco, marveč pomori vse, kar jih zaloti. Pripovedoval je, kako je on nekdej pasel, kako se bal volka in risa, ki sta tulila po noči krog koče. Naju je bilo kar strah in vedno bolj sva se tiščala dedovih kolen.

Nato pa zastavi ded besedo:

Petnajst se je pisalo našega stoletja. Prav v dvajsetem letu sem bil. Cerkev smo tačas pričeli zidati. Krevljev Jaka je pa krave pasel. Gori-le v srenjskem smo ruvali kamenje za novo cerkev, tako pomnim, kakor bi bilo sinoči, ko jo prikadi Jaka preko Vrbe izpod Stola. Ali smo gledali, kaj da prihaja črednik domov, pa s tako burjo. Komaj je dihal, tako je bil zasopen.

Slednjič nam vender pove, da je v planini pod Stolom medved in da preti silna nevarnost živini. Treba je nagle pomoči, da prepodimo kosmatinca ali ga ubijemo.

Hitro smo pustili kamenje ter se razpršili po celi soseski. Zvečer smo se zbrali in enoglasno sklenili, da mora iti od vsake hiše možak oborožen s puško ali sekiro pod Stol še tisto noč, da pričakamo medveda ter ga pobijemo.

Proti polunoči se je napotila lovska četa proti planini. Jaka nas je vodil na mesto, kjer je baje videl medveda. Obkolili smo tisti kraj in se razpostavili krog in krog staje. Celo noč smo gledali tamo in čakali, kdaj jo prihaca medved iz brloga. Toda zdanilo se je; marsikak lovec je vže zadremal, o medvedu pa ni bilo ni duha ni sluha.

Nekateri so se jezili na Jaka, da ni prav videl, da se mu je le zdelo. Ali on pokaže v iloveci šapo, ki se je sledila, in vsi smo verjeli. Zato smo sklenili, da počakamo v planini in gremo drugo noč spet nad medveda.

V tem so se doma zbrali dečki. Županov Jožek jim je bil na čelu ter je pripovedoval, kaj da so se sinoči menili možje, predno so šli nad medveda. Bahal se je, da ga gotovo ustrelí njegov oče, ker ima najboljšo puško. Hkrati je pa psoval Reznikovega Francka, ker ni od Reznika nihče šel na lov. Reznik je bil takrat bolan in ni mogel iz postelje. Francek je bil pa premlad. Ali hudo, zelo hudo mu je bilo, ker je županov tako zasmehoval njegovega očeta. Toda Jožku ni bilo dovolj, da je delal tako krivico Rezniku. On je privoščil Francku, da bi medved raztrgal njihovo kravico, edino ki so jo imeli. Rekel je celo, da ne bi streljal medveda, ko bi videl, da trga Reznika samega, ker ima puško, pa rajši leži doma, kakor bi šel pomagat medveda loviti.

Drugi dečki so se s početka tudi posmehovali. Ali slednjič jim je bilo preveč in vsi so molčali ter s tem naznanjali Jožku, da jim ne ugaja tako grdo jezikovanje. Nekateri so celo zapustili družbo in se poizgubili po vasi.

Tudi Reznikov je šel in si skrivaj brisal solze. Doma se je pa tiho prikradel v sobo in snel očetovo nabito puško z žreblja ter odšel v gozd za vasjo. Hotel je na planino, da bi nadomeščal bolnega očeta in se tako izognil sitnemu očitaniu.

Ko je bil županov Jožek sam na vrtu, vzame sekiro ter gre tudi v vaški gozd. Toda ni šel v hosto, da bi napravljál materi drv; tega županovemu ni bilo treba. Vzel je sekiro le zato, da bi se igral z njo zasekujoč srenjska drevesa in grme, ker se mu je zdelo to opravilo zabavno.

Komaj pa je bil zastavil sekiro na posekano smereko, vže sliši čudno mrmrnanje in godrnjanje. Za seboj zagleda kosmatega medveda, ki je koeñjal po hosti. Silno se prestraši in zakriči. Potem pa zbeži iz hoste na plano in spleza na star hrast. Tam poklekne v drevesno kopaljo in trepetaje čaka, ali pride medved za njim, ali ne. Spomni se, da bi bilo dobro, če naseka hrastovo vejo, da bi jo v sili sprožil na medveda. Ta je prišel iz gošče in pogledal, je li varen ali ne. Ko nikogar ne začuti, ziblje se počasi proti drevesu. Gotovo je bil lačen; sicer bi se ne bil lotil človeka.

Kmalu je bil pod drevesom. Jožek je vpil, da bi priklical koga. Ali vse je bilo tiho. Blizo je sicer stala Rotarjeva kočá, pa je bila prazna.

Medved je prišel pod drevo. Poželjivo je gledal po Jožku in se uprav pripravljál, da bi splezal na hrast. Tedaj udari Jožek po veji. Ta se odkrehne in pade na medveda. Dobro je dobil. Kar pošibil se mu je hrbet in zakremžil se je, da so se mu resasto naježile dlake krog očíj. Pihal je same jeze in kazal močne bele zobe. Jožek je mislil, da bo s tem odpočil zver. Ali medved bi ne bil nikakor odjenjal. Zakaj hrbta mu ni zlomila veja, in zato je še vedno lahko plezal. Hitro se oklene drevesa — in še dva potiska, pa bi bil držál Jožka za nogo.

Takrat pa počí puška. Medved spusti drevo ter se zvali na tla. Jožek je bil rešen. Iz gozda pa priskače ves vesel Reznikov Francek ter nese izstreljeno puško na rami. Slišál je klicanje Jožkovo in hitel gledat, kaj mu je. Ko vidi, da ga hoče medved, vzbudi se mu v srci maščevalna misel. Hudobec mu je šepetal na uho, naj pusti, da požre medved Jožka, ki ga je uprav kar tako hudobno žalil ter privoščil smrt njegovemu bolnemu očetu. Ali tudi angelj varuh ga je opominjal, naj ne zabi Kristusove zapovedi: „Ljubite svoje sovražnike!“ Boj v dobrem srci je bil naglo končan. Francek pomeri, sproži in medved se zvali od hrasta.

Ko Francek pride pod drevo, valjal se je mrcina kosmata še po flehi ter grozno tulil. Zato si ni upal blizu in tudi Jožku je ukazal, naj ostane na hrastu tako dolgo, da medvedu odteče kri. Ali še tedaj si ni upal k medvedu. Rekel je Jožku, da mu je vrgel s hrasta sekiro, in s to je udaril zver po glavi. In prav je ravnal, zakaj medved je planil še enkrat kvišku in malo da ni zadel Franceka s šapo po lici. Gotovo bi mu bil odtrgal lice. Na to se je pa zgrudil in se ni več ganil.

Jožek prileze z drevesa. Ko bi vi videli, kako ga je bilo sram pred Francekom. Ta ga pa prosi, naj molita v zahvalo angelju varuhu, ki ju je srečno otel smrtni nevarnosti. Zakaj Francek še ni poprej nikdar streljal. Bilo je torej gotovo angeljevo varstvo, da je tako srečno zadel medveda.

Jožek spozna svojo pregreho in prosi Franceka odpuščanja. Ta ga je pa objel in od tistega dne ni bilo boljših prijateljev, kot sta bila Francek in Jožek.

Nato so nam naznanili v planino, da je medved ubit. Sli smo vsi veseli domov in nismo se mogli načuditi pogumnemu pa tako blagemu Francku.

Vidita, tako je sklepal dedek, kaj takega se vama ne bo primerilo. Ali so-vražnike bosta pa tudi imela. Pomnita mi dobro, da se ne maščujta nad njimi. Če bi bil Francek pustil, da bi bil medved raztrgal Jožka, kaj bi bil imel od tega? Celo življenje bi ga bila pekla vest, ljudje bi ga bili oštevali, zvedevši, da ga ni hotel rešiti. Pred božjo sodbo bi se mu pa gotovo tudi ne izteklo gladko. Toraj bolje je krivico trpeti, kakor komu krivico delati.

Basnigoj.

Vse je dar iz božjih rok!

Kar imam in kar uživam,
Vse je dar iz božjih rok:
Od Boga to vse dobivam,
Vse je Tvoje, dobri Bog.

V božjih rokah je življenje,
Bog ga dá in vzame spet,
Delo božje je stvarjenje,
Božje vse, kar ima svet.

Vse, kar ljubi oče, mati
Podelita meni v dar,
Vse se mora Tvoje zvati,
Saj je Tvoja vsaka stvar.

Pevaj torej Bogu hvalo
Vsaka stvar iz vse moči, —
Tudi moje sree malo
Vedno Tebe naj časti.

F. Lovšin.

Divja in domača gos.

(Basen.)

Kopala se je domača gos ob bregu deroče reke. Priletela pa je k nji divja gos ter ji govorila:

„Dober dan, ljuba sestra! Kaj se držiš vedno brega? Poglej nas! Visoko letamo po zraku od kraja do kraja, od reke do reke. Ko se naveličamo letanja, spustimo se v vodo in veselo se vozimo po nji, dokler se nam ljubi. Če se pa približa sovražnik, skrijemo se mu pod vodo, in ne more nam do živega. Takó prijetno in prosto je naše življenje. A vaše — kako pusto! Ves dan vas nadzo-rujejo in zvečer vas zapró v hlevček, uboge sirote. Pač zlobni so ljudje, da vam kraté ljubo prostost.“

„Da, prav praviš“, odgovori ji domača gos! „Glej, ni se še jelo mračiti, vže prihaja deček po-me, da me odžene domov! Oj bridka pokorščina!“

„Čuj, mene pa kličejo drage prijateljice iz visočine. Zdrava zlata svoboda!“ Divja gos se vspne kvišku. Ali na bregu se prikaže lovec. Pok! — gos zatrepče, pade v vodo in se ne gane več. — Domača gos trepetaje gleda psa, ki nese divjo sestro iz vode. Misli pa: Boljša je varna pokorščina kot nevarna svoboda.

Rastislav Posavec.

